

Landmandselev, 23 år

Skidt fra en spæekalv

Jeg drømmer om at være landmand. Men hver dag bliver drømmen en lille smule mere presset, jo mere viden jeg får om krav, reguleringer, beskatninger, afgifter, forudantagelser, fejlinformationer til forbrugere, green-washing-elementer og jeg skal komme efter dig, som det danske landbrug gang på gang bliver konfronteret med. Penge liderlige investorer som opkøber fantastisk landbrugsjord – ja sågar jord som kunne have blevet til skov og vild natur hvis det endelig skulle være taget ud af produktion – og plastre det til i solceller. Vindmøller kan vi da arbejde med i det mindste. Jeg bliver så ufattelig mismodig og trist når det er den virkelighed jeg møder. Jeg går på landbrugsskole nu, og her på skolen har vi heldigvis en lille boble hvor vi sammen kan være urealistiske og tænke tanken om at blive selvstændige. Skriv opgaver om opdigtede landbrug som har lige præcis hvad vi skal have på papiret og drømme os lidt afsted. Alligevel slår det mig ofte, om den eneste realistiske levevej som uddannet landmand virkelig er som lærer på en landbrugsskole? Jeg kender efterhånden så mange unge energiske mennesker som vil være landmænd fordi de brænder for det og fordi de vil arbejde med naturen, dyrelivet og det som virkelig giver mening – for os i hvert fald – at dyrke den mad vi selv får på bordet. Af alle de landmænd – herunder også os under uddannelse – jeg kender, er der ikke én eneste jeg har hørt om, som siger *jamen jeg vil være landmand for at ødelægge den danske natur, sende sindssyge mængder af kvælstof ud i fjordene etc.* Vi vil jo arbejde med naturen. Men samtidig er det vigtigt også at erkende, at landbrug og natur er to forskellige sider af samme sag på en måde. Landbruget er afhængig af naturen, og i dag er naturen også temmelig afhængig af hvordan vi dyrker landbrug. Jeg er helt enig i, at vi skal have mere vild natur i Danmark. Det skal vi uden tvivl. Men vi skal ikke ødelægge dansk landbrug, hverken storbønder eller småskala. Jeg tror at småskala landbrug er en utrolig vigtig del af et mere bæredygtigt landbrug i Danmark. Men det tror jeg også at storbønderne er. Vi kan ikke overleve kun med én af dem. Vi må og skal kunne redde det danske landbrug. Kløften mellem by og land er blevet så uendelig stor. Hvor mange inde i byen i sit lokale supermarked med en grøn frisk bladsalat året rundt, har reelt set en fornemmelse for hvordan den grønne salat bliver dyrket? Hvor mange 1000 km den bliver transporteret om vinteren for at stå frisk og grøn, eller om den overhovedet nogensinde har set dagslys? Eller hvor mange forbrugere er enige i, at vi selvfølgelig skal støtte dansk fødevarerproduktion, og 5 minutter efter går ned og køber en lammekølle i Rema fra New Zealand fordi den er billigere end den lammekølle fra Jyllands hedeegne lige ved siden af? Men nu skal det jo ikke gå ud over den stakkels forbruger hele tiden vel? Så kan vi måske kigge på Christiansborg, for de må da have en mening, det plejer de som regel at reklamere med. Hvor mange af politikerne står og råber op om dansk landbrug som en kæmpe synder i CO2-regnskabet eller at dansk landbrug er skyld i dansk farvands død, men jeg gad godt at vide hvor meget rensningsanlægget kan rense spildevandet fra husholdningen for alle de kemikalier fra vaskemaskiner, opvaskemaskiner, shampooer, balsam, barberskum, tandpasta, lort og pis? Det synes jeg aldrig der bliver nævnt. Og nu vi er

ved udslip, så snakker de om CO₂-afgift på dansk landbrug, men jeg tør godt og vædde alt mit indestående på, at når du står nede i SuperBrugsen og skal vælge mellem en flankesteak fra Danmark eller en som koster 20 kr mindre fra Polen, så tager du da selvfølgelig den billige, men hov, Polen er jo ikke underlagt CO₂-afgift, og jeg gad godt og se hvor meget CO₂, kvælstof og des lige, som Polen lukker ud og de bliver støttet i stor stil fra Dansk side. Der er bare noget helt og aldeles galt i Danmark. Det er ligesom om, at det er blevet vigtigere for os at se godt ud ud ad til. Se os vi er forgangland. Se Danmark vi har et meget mindre CO₂-aftryk end jer. Men det er jo ikke ligefrem fordi vi som indbyggere forbruger mindre, spiser mindre. Ups ups – men det snakker vi bare ikke om, lad være med at sige det til storebror. Jo mindre rentabelt det er at være landmand i Danmark, jo færre bliver det, og jo mere mad skal vi importere. Nu er jeg jo ikke en altidende ekspert, men koster det mest i CO₂-regnskabet, at jeg tøffer rundt og kigger til mine naturplejende får hen over sommeren og selvfølgelig bruger diesel på at fremstille mad til dem, end det koster i CO₂ at fragte en energislugende dybfrossen lammekølle i plastik, som er fragtet babu babu i fly fra New Zealand, hvor de også er blevet set til, passet og plejet i dieseldrevne maskiner hele deres liv? Der tror jeg alligevel at klimaet vinder på en lokale fra Jylland, men det skulle da næsten også være første gang, eller? Jeg er bare så træt af politikere som kæfter op på baggrund af såkaldte rådgivere, som på baggrund af altidende eksperter, som med konsulenter i øret, som har en anden gruppe konsulenter i munden, som tager udgangspunkt i et skreven dokument, beslutter hvad der giver mening ude på Hornstrup mark i det mørke Jylland. Det er helt seriøst det indtryk jeg har af systemet. Som en vis ældre herre engang gjorde sig bemærket med at sige *jeg kan få en konsulent til at hjælpe mig med at søge om penge til at få en konsulent*. Der er en kløft mellem virkeligheden og papiret, tallene og statistikken som bare er blevet for stor. Det er de færreste som har en fornemmelse for hvor meget det kræver at fylde det supermarked op. For mig er det en helt anden oplevelse at gå ind i et supermarked nu, hvor jeg har været i landbruget, og jeg er altså bare elev. Jeg kan få helt kuldegysninger når jeg ser hvor store mængder mad vi svømmer i. Jeg forstår godt at der er en kløft mellem langbruget og forbrugeren. Den direkte kontakt er ødelagt. Det er ikke rentabelt hverken for landmanden eller forbrugeren at handle sine varer gennem en gårdbutik, selvom ordet i sig selv bringer en idyl frem i tankerne. Vi bliver simpelthen snart nød til at give bønder den håndsrekning de fortjener. Vi bider os selv i røven hver eneste gang der bliver lagt restriktioner på landbruget. Hvis ikke vi producerer vores egen mad på danske (realistiske, fordelagtige) præmisser, så bliver der blot hentet madvarer ind fra udlandet, og der ved vi ikke på samme måde hvad vi får, og det gør forbrugeren under ingen omstændigheder. Forbrugeren er et nøglepunkt her, men den bliver vildledt i green-washing-symboler, danske flag selvom det ikke er dansk produceret, plastic-free, CO₂-neutral og jeg kunne blive ved.

Et drømmescenarie ville for mig være at bønder gik sammen om et marked, hvor de kunne sælge direkte uden et mellemlid. Et Danmark, hvor land og by blev meget mere forbundet. Oplysning, længere skolepraktikker for skolebørn, mere praktisk undervisning. Nu er jeg vidst på vej ud af en tangent.

Landmandselev, 23 år

Vi er så mange som brænder for at kunne starte et landbrug op. Og vi er så mange som gerne vil Dansk fødevarerproduktion. Vi krummer tæer hver gang vi ser at landbrugsjorden plastres til i solcelle-parker – grøn energi wuhu – men hvorfor i alverden sidder de solceller ikke på tagene i stedet for? Jamen det er jo grimt på denne her i forvejen utrolig grimme betonbygning. Uha vi skal endelig ikke ødelægge arkitektens fine arbejde.

Hvilket land vil vi leve i? Hvad vil vi leve af? Jeg synes det er så FEDT at se DRs udsendelse *Bondeblod*. Den sætter virkelig fokus på den her problematik. Der nævnes mange af mine egne tanker også. Vi snakker tit om her på skolen, hvordan det kan være at de aller mest essentielle erhverv her i landet bliver betalt aller lavest eller ligefrem set ned på. Hvordan kan det være at noget så basalt nødvendigt som mad (fødevarerproduktion) i vores eget land til vores egen befolkning, bliver nedværdiget så kraftigt? Der er så uendelig mange fødevarerproducerende i det her lille land, som er nødsaget til at have arbejde ved siden af for at kunne tjene til dagen og vejen, mens vi har et utal af stillinger her i landet, som man måske vil kunne kategorisere som værende knap så essentielle som fødevarerproduktion, hvor de tjener mere end det dobbelte af hvad en knoklende landmand tjener. *Men I har jo selv valgt den livsstil, I kunne jo bare vælge noget andet...* Nårh ja, godt ord igen. Hvor står Danmark så? Det mest klimaneutrale land i verden, som ikke kan brødføde sin egen befolkning. Hvor klimaneutralt er det?

Kunne man som papirnussende bæredygtig klimaneutral slipseperson og højtuddannet politiker begynde at samarbejde lidt med den øvrige menighed? Måske kræver det ikke afgifter men mere godbider for gode tiltag? Hvor skal pengene til godbider komme fra? – for i denne verden handler livet om penge. Jeg tænker lidt tanken om flyafgifter (hvordan er det også muligt at flyve billigere end at tage tog?), vejafgifter, afgifter på stærke rengøringsmidler, afgifter på importerede varer, afgift efter x antal transporterede kilometer f.eks. Det er naturligvis bare opkast fra min mund, men I må vælge og vrage. Kunne der være andre tiltag man kunne gå med, som samtidig ligefrem ville støtte dansk landbrug – både små- og storskala? Uha ny tanke. Hvad ville der ske hvis man fik en godbid for at plante vildtpassager? Eller en godbid for at dyrke pløje-fri eller dyrke cirkulære systemer med både dyr og grøntsager? Måske skal vi til at se på hvordan landbruget var i gamle dage. Kunne man gøre opmærksom på landbrugskollektiv-løsninger? Der er så uendelig mange andre fede løsninger, som måske ikke vil gøre det store udland imponerede af lille Danmarks enestående bedrifter, men som vil sikre at vi kan brødføde vores egen lille del af denne globale kriseramte verden.